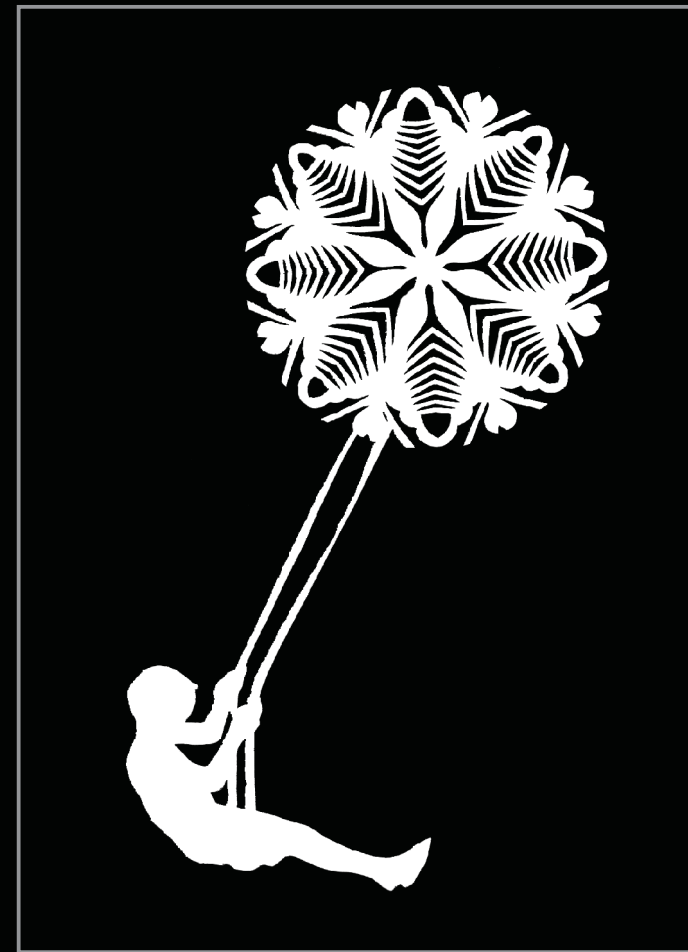

САҚАҒЫК

WALKING STICK

In his old age my grandfather's legs hurt him very much. They were swollen and frightfully blue in color. Because of his legs, he walked very slowly, always leaning upon his walking stick. I was amazed by that piece of wood, especially the knob on which he held. It was as if polished, not intentionally or crafted as such, but by grandfather's hand; and due to this it emitted a barely describable smell of dried wood, last year's hay, fresh bread and warm milk. This walking stick resembled a baculus, which I didn't dare to touch without a certain respect – a respect for mystical things. I could never stop wondering of my grandfather, why he played a cripple. Indeed, I thought to myself, why did he not stop this prank, and run as much power through his legs as he might with every full breath – but to no avail. I did not want to believe my grandfather when he said, "with everything fouled up, my legs don't listen to me". How is it that the legs don't listen, I wondered to myself? What kind of trick was that? My grandfather, like me, had two legs, which meant that we could shuffle them equally. Something was fishy. He was hiding something, it seemed to me. After a few years passed, I became wiser. I realized that he hadn't lied. On his porch he nailed rods to serve as makeshift banisters to facilitate his climbing the stairs into the entrance way; and he would leave his hut to go into the village much more rarely. With every step there was a feeling of pain painted on his face. After a trip to foreign mountains, I brought my grandfather a cane, which was all polished and heeled at the bottom. He was as happy for his grandson's attention as he was for the gift. He was proud of that cane and he used it only on Sundays, when he slowly stepped to a Sunday Mass. On other days, it hung on a hook, specially nailed for this purpose; and my grandfather continued to walk with his old walking stick; and I wondered again – "what are you regretting, grandpa? I will bring you another cane, if only you would walk." "I will, I will", he smiled, but the cane would still hang on its holiday nail. When he died, his holiday cane was put into his coffin, for a trip to his grandson. It looked as if it were new, as on the day I gave it to him. Then I realized why he only used it on special occasions. For some reason, I didn't wonder what happened to grandpa's everyday walking stick. I will go to look for it this summer. Maybe it still has my grandfather's scent.

1994/2011

	СТУДЗЕНЬ					ЛЮТЫ				САКАВІК				КРАСАВІК						
МЕСІЧ	3	10	17	24	31	7	14	21	28	7	14	21	28	4	11	18	25			
ЯРЭЦ	4	11	18	25		1	8	15	22	1	8	15	22	29	5	12	19	26		
РАДАЎНІК	5	12	19	26		2	9	16	23	2	9	16	23	30	6	13	20	27		
ПЯРУНЕЦ	6	13	20	27		3	10	17	24	3	10	17	24	31	7	14	21	28		
ГРАМНІЦА	7	14	21	28		4	11	18	25	4	11	18	25		1	8	15	22	29	
ЛАДЗІЧ	1	8	15	22	29	5	12	19	26	5	12	19	26		2	9	16	23	30	
СОЎНІК	2	9	16	23	30	6	13	20	27	6	13	20	27		3	10	17	24		
	ТРАВЕНЬ					ЧЭРВЕНЬ				ЛІПЕНЬ				ЖНІВЕНЬ						
МЕСІЧ	2	9	16	23	30	6	13	20	27	4	11	18	25	1	8	15	22	29		
ЯРЭЦ	3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26	2	9	16	23	30		
РАДАЎНІК	4	11	18	25		1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	31	
ПЯРУНЕЦ	5	12	19	26		2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25		
ГРАМНІЦА	6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29	5	12	19	26	
ЛАДЗІЧ	7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30	6	13	20	27	
СОЎНІК	1	8	15	22	29	5	12	19	26		3	10	17	24	31	7	14	21	28	
	ВЕРАСЕНЬ					КАСТРЫЧНІК				ЛІСТАПАД				СЬНЕЖАНЬ						
МЕСІЧ	5	12	19	26		3	10	17	24	31	7	14	21	28	5	12	19	26		
ЯРЭЦ	6	13	20	27		4	11	18	25		1	8	15	22	29	6	13	20	27	
РАДАЎНІК	7	14	21	28		5	12	19	26		2	9	16	23	30	7	14	21	28	
ПЯРУНЕЦ	1	8	15	22	29	6	13	20	27		3	10	17	24		1	8	15	22	29
ГРАМНІЦА	2	9	16	23	30	7	14	21	28		4	11	18	25		2	9	16	23	30
ЛАДЗІЧ	3	10	17	24		1	8	15	22	29	5	12	19	26		3	10	17	24	31
СОЎНІК	4	11	18	25		2	9	16	23	30	6	13	20	27		4	11	18	25	

КІЁК

Дзядулю на старасьць вельмі балелі ногі. Яны былі такія набрак-
лыя і сінія-сінія. З-за іх халзіў ён дужа памалу, заўсёды абаптраю-
чыся на свой кіёк. Мяне нязвычайна дзівіў той кавалак дрэва, аса-
бліва ягонае дзяржальна, за якое трымаўся дзед. Яно было быццам
выпаліраванае, але ненаўмысна і не станком, а дзедавай даланёю,
ад чаго выдавала амаль невымоўны пах ссохлага дрэва, леташня-
га сена, сывежага хлеба ды цёплага малака. Кіёк гэты нагадваў
посах, да якога я не наважваўся дакрануцца бяз своеасаблівай
павагі – павагі да рэчаў таемных. Я ніяк ня мог надзівіцца дзеду,
чаго гэта ён выдурняецца. Ну ўзяў бы, здаецца, кінуў жарты ды
пабег колькі сілы ў нагах, колькі паветра ў лёгкіх, але ж не. Я не
хацеў верыць дзеду, калі той казаў: "Фрэнь дзела, ногі мае ня
слухаюцца". Як гэта – ногі ня слухаюцца, думаў я сабе, што за
выдумка такая. У дзед а ж, як і ў мяне, дзёве нагі, а значыць і
перастаўляць мы можам іх па-роўнаму. Нешта тут ня так, нешта
дзед хавае, здавалася мне. Калі мінула пару галоў, а я набраўся
больш розуму, я зразумеў, што дзед не маніў. На ганку ён папрыб-
іваў жэрлкі, каб было зручней падымцаца па прыступках у селі, ды
з хаты выходзіў у вёску ўжо нашмат радзей. З кожным крокам на
абліччы вымалёўвалася адчуванне болю. З замежнай вандройкі ў
горы я прывёз дзеду горскую ляску, якая была ўся лакаваная, а
зынізу падкаваная жалезам. Дзед быў падарунку, а можа больш
унукавай увазе, вельмі рады. Ляскаю той ён вельмі ганарыўся і
карыстаўся толькі ў нядзелю, калі павольна крочыў на нядзельную
службу. У іншыя дні яна вісела на спецыяльна прыбытым дзеля
гэтага цывіку ў залі, а дзед працягваў халзіць са сваім старым
кіёком. А я ізноў дзівіўся – ну чаго ты, дзед а, шкадуеш, ну прывязу
я табе яшчэ адну такую ляску, абы халзіў. "Буду, буду", –
пасміхаўся дзед, але ляска ўсё адно вісела на сваім святочным
цывіку. Калі дзядуля памёр, святочную ляску паклалі ў труну – на
дарогу ад унука. Яна выглядала як новая, як у дзень, калі я яе
падароваў. І тады я зразумеў, чаму дзед халзіў зь ёй толькі на
святы. Чамусьці тады я не задумаўся над тым, дзе дзед а буд-
зённы кіёк. Паеду шукаць яго гэтым летам. Мож а надалей пахне
дзедам.